

Kalb-i Selim İle Allah'ın Huzuruna Varabilmek

Kuran'da Hz. İbrahim'den söz edilirken onun çok dikkat çekici bir özelliğine vurgu yapılır:

“Hani Rabbine selim bir kalple gelmişti.” (Saffat Suresi, 84)

Burada kullanılan ifade “kalb-i selim”dir. “Selim” kelimesi, Arapçada s-l-m kökünden gelir ve sağlık, esenlik, selamet ve bozulmamışlık anlamlarını taşır. Kalb-i selim, yani selim kalp; tertemiz, lekelerden arınmış, Allah sevgisinde halis ve bütünüyle O'na teslim olmuş kalptir. Selim kalp, bozulmamış ve sağlıklı bir iç dünyayı, hakikate açık, doğruyu kabul etmeye ve Allah'ın gösterdiği yola teslim olmaya hazır bir kalbi ifade eder.

Peki bir kalbin selim olması ne demektir? Bu ifadeyi daha iyi anlamak için Hz. İbrahim'in Kuran'da nasıl tanıtıldığına bakmak, selim bir kalbin özelliklerini daha iyi görmemizi sağlar. Çünkü Allah, Hz. İbrahim'in selim bir kalbe sahip olduğunu belirtirken, onun pek çok güzel özelliğinden de söz eder. Hz. İbrahim'in nasıl bir insan olduğunu anlatan bu ifadeler, selim bir kalbin nasıl tezahür ettiğini anlamamıza yardımcı olur. Allah Hz. İbrahim'i Kuran'da şöyle tanıtır:

“Şüphesiz İbrahim, Allah'a itaat eden, hakka yönelen bir önderdi. Allah'a ortak koşanlardan değildi. Allah'ın nimetlerine şükrederdi. Allah onu seçmiş ve doğru yola iletmişti. Ona dünyada iyilik verdik. Şüphesiz o, ahirette de salihlerdendir.” (Nahl Suresi, 120-122)

Hakka yönelen, Allah'a itaat eden ve O'na ortak koşmayan bir kul olarak tanıtılan Hz. İbrahim, insanların alışkanlıklarını ve atalarından devraldıkları kabulleri hakikatin ölçüsü olarak görmemiş, yönünü yalnızca Allah'a çevirmiştir. Aynı zamanda Allah'ın nimetlerine şükreden, doğru yola yönelen ve salihlerden olan bir kul olarak övülmüştür.

Kuran'da Hz. İbrahim için ayrıca “özü sözü doğru” anlamındaki siddik ifadesi de kullanılmaktadır:

“Kitap'ta İbrahim'i de an. Şüphesiz o, sıddık bir peygamberdi.” (Meryem Suresi, 41)

“Sıddık” ifadesi, özü sözü doğru olan, hayatını Allah'ın gösterdiği doğrulara göre şekillendiren ve bildiği hakikate sadık kalan kişiyi tanımlar. Hz. İbrahim'in de sözü ile özü, inancı ile davranışları birbiriyle tam bir uyum içindedir.

Hız. İbrahim'in Allah'a karşı tam bir teslimiyet içinde olduğu da ayetlerden açıkça görülmektedir. Nitekim bir ayete göre Allah “Teslim ol” dediğinde, Hız. İbrahim'in cevabı şöyle olmuştur:

“Alemlerin Rabbine teslim oldum.” (Bakara Suresi, 131)

Ayetlerden görüldüğü üzere, selim bir kalbe sahip olmak ile hakka yönelen, Allah'a itaat eden ve Allah'a teslim olan, şirkten uzak duran, şükreden ve özü sözü doğru olan bir kul olmak arasında güçlü bir bağ vardır. Kalbin selim oluşu, yani temizliğiyle hakikate karşı dürüstlük arasında güçlü bir bağ bulunmaktadır. Selim kalp, yalnızca içinde güzel duygular taşıyan bir kalp değildir; bütünüyle Allah'a yönelmiş olan, hakikate açık ve Allah'a bağlılığını hayatının tamamına yansıtan kalptir.

İnsan çoğu zaman kalbinin temizliğini kendisi hakkında düşündükleri üzerinden değerlendirir.

“Benim kalbim temiz”, “Kötü bir insan değilim”, “Kimseye zarar vermem”, “Niyetim iyi” diye düşünür. Kuran'ın ortaya koyduğu ölçü ise bundan daha derindir. Selim bir kalp, öncelikle Allah'a tam olarak teslim olmuş bir kalptir. Doğrunun ölçüsünü kendi arzularından, kendi prensiplerinden veya toplumun genel anlayışından değil, Allah'ın bildirdiği hakikatten alır. Allah'ın gösterdiklerinden ayrı, kendine has doğruları yoktur. Bütün benliğiyle Allah'a teslim olmuştur ve O'na olan bağlılığının önüne başka hiçbir şeyi koymaz.

Nitekim şirki yalnızca putlara tapmak olarak düşünmemek gerekir. Haşa, Allah'ın yerine başka bir varlığı veya değeri koymak, insanın kalbinin yönünü Allah'tan başkasına çevirmesi anlamına gelir. Kalbin selim oluşu ise bu yönelişin yalnızca Allah'a dönmesi, O'na ait olan bağlılığın başka hiçbir şeye paylaştırılmamasıdır.

Fakat burada önemli bir ayrım vardır: Tertemiz kalp, hiç hata yapmayan kalp değildir. İnsan yanılabilir, öfkelenebilir, korkabilir, zayıflayabilir ve yanlış kararlar verebilir. Kalbin selim olması, insanın hiçbir zaman hata yapmaması anlamına gelmez. Önemli olan, hata yaptıktan sonrasındır. Selim kalp, yanlış yaptığında yanlış savunmak yerine hatasını kabul eder. Kendi hatası ortaya çıktığında gerçeği değiştirmeye çalışmaz. Nefsinin hoşuna gitmese bile doğru olanı kabul eder. Çünkü böyle bir kalp için önemli olan kendi haklılığını korumak değil, hakikate bağlı kalmaktır. Bu nedenle kalbin temizliği, insanın kendisi hakkında ne düşündüğünden çok, hakikat karşısında nasıl davrandığında ortaya çıkar. Kalbin gerçek durumu, çoğu zaman insanın çıkarları, arzuları ve hakikat arasında kaldığı anlarda ortaya çıkar.

Selim bir kalp, insanın rahat ve huzurlu olduğu zamanlardan çok, zorlandığı ve sınıldığı anlarda

kendini gösterir. İnsan her şey yolundayken Allah'a bağlı olduğunu söyleyebilir. Fakat menfaatleri zarar gördüğünde, istediği gerçekleşmediğinde, ağır bir zorlukla karşılaştığında nasıl davrandığı, kalbinin gerçek durumunu gösterir. Selim kalp, bütün bu durumlarda Allah'ın doğrularından ayrılmayan ve O'na teslimiyetini koruyan kalptir.

Hız. İbrahim'in hayatı, selim bir kalbin zorluklar karşısındaki tavrını görmek açısından da önemli örneklerle doludur. O, kavminin inançlarına karşı çıktığında yalnız kalmış, onların tepkisiyle karşılaşmış ve sonunda ağır ve eziyetli bir hapis ortamına kapatılmak istenmiştir. Ancak bütün bu tehditlere rağmen hakikatten vazgeçmemiştir. Kuran'da kavminin onun hakkında verdiği karar şöyle anlatılır:

“Onun için bir yapı yapın ve onu ateşin içine atın.” (Saffat Suresi, 97)

Kuran'da Hız. İbrahim'in ateşe atılması olarak ifade edilen bu olay, fiziksel bir ateşe atılma değil, çok zorlu bir hapis ortamında tutulmadır. Allah onu bu ağır şartlardan kurtarmış ve şöyle buyurmuştur:

“Ey ateş! İbrahim'e karşı serin ve esenlik ol!” (Enbiya Suresi, 69)

Hız. İbrahim'in bu tavrı, selim kalbin zor zamanlarda nasıl davrandığını gösterir. O, insanların tehditleri karşısında hakikatten geri adım atmamış, Rabbine olan güçlü bağlılığını korumuştur. Kavminden ayrılırken söylediği sözler de onun Allah'a olan güvenini ve teslimiyetini açıkça gösterir:

“Ben Rabbime gidiyorum. O bana doğru yolu gösterecek.” (Saffat Suresi, 99)

Selim kalp, insanın her şeyi kontrol edebildiğini düşündüğü zamanlarda değil, kontrolünün dışında gelişen olaylar karşısında da Allah'a güvenebilen kalptir. Çünkü böyle bir insanın güveni kendi gücünden, imkanlarından veya şartların uygunluğundan değil, Allah'a olan imanından kaynaklanır. Selim bir kalp zorluklardan hiç etkilenmeyen veya hiçbir şeyden korkmayan bir kalp değildir; korktuğunda, sıkıntı veya zorlukla karşılaştığında ya da sevdiği bir şeyden vazgeçmek durumunda kaldığında da Allah'a olan güvenini ve teslimiyetini kaybetmeyen kalptir. Menfaatleri zarar gördüğünde, istediği elinden alındığında, haksızlığa uğradığını düşündüğünde veya nefsinin istediği ile Allah'ın razı olduğu şey arasında seçim yapmak zorunda kaldığında nasıl davrandığı, kalbinin ne kadar selim olduğunu gösterir.

Kuran'ın Hız. İbrahim'i anlatırken ortaya koyduğu özellikler, müminin ulaşmaya çalışması gereken güzel ahlakı gösterir. Allah'a yönelmek, O'na güvenmek, O'nun emirlerine teslim olmak, şirkin her türünden uzak durmak, sahip olduklarına şükretmek, bildiği hakikate sadık kalmak ve nefsinin arzuları ile Allah'ın razı olduğu şey arasında kaldığında Allah'ın rızasını tercih etmek, insanın kalbini selamete taşıyan özelliklerdir.

İnsan, kendi kalbindeki eksikleri Kuran'a bakarak fark edebilir ve kendisini olumlu yönde değiştirip güzelleştirebilir. Nefsinin yönlendirmelerine kapıldığını gördüğünde kendisini sorgulayabilir, yanlış yaptığında hatasını kabul edebilir ve Allah'a daha samimi bir şekilde yönelebilir. Bunun için öncelikle kendi kalbine karşı dürüst olmalıdır. Hız. İbrahim'in hakka yönelişini, Allah'a teslimiyetini,

zorluklar karşısındaki dirayetini ve Allah'ın emirlerine olan hassasiyetini örnek alan insan, kendi eksiklerini fark ederek bunları Allah'ın gösterdiği doğrular doğrultusunda düzeltmeye çalışacaktır. Böylece kalbini selamete taşıyabilecektir.

<https://www.harunyahya.info/makaleler/kalb-i-selim-ile-Allah-in-huzuruna-varabilmek>